

کم‌محل‌ی بیمه‌ها به خدمات مشاوره و روان‌درمانی

بسیاری از روان‌پزشکان، روانشناسان و مشاوران از فقدان پوشش بیمه‌ای موثر برای بسیاری از خدمات مشاوره و روان‌درمانی گلایه دارند

■ امین جلالوند

برای کارگری که دستمزد ماهانه‌اش به سه میلیون تومان هم نمی‌رسد، پرداخت ۱۵۰ هزار تومان حق مشاوره برای ۴۵ دقیقه، رقم بسیار سنگینی است. در این بین، بیمه‌های درمانی نیز تاکنون نتوانسته‌اند برای حل این مشکل، بسیاری از خدمات مشاوره و روان‌درمانی را تحت پوشش بیمه قرار دهند.

مجموع این شرایط موجب شده است که تعداد مراجعان به مراکز مشاوره و روان‌درمانی، پایین‌تر از حد انتظار باشد. یعنی در حالی که بر اساس آمارهای وزارت بهداشت، حدود یک نفر از هر چهار نفر در کشور ما از یک اختلال روانی خفیف تا شدید رنج می‌برد، اما آمار مراجعان به مراکز مشاوره و روان‌درمانی اصالتاً تناسبی با وضعیت نامطلوب جامعه در حوزه سلامت روان ندارد.

بسیاری از روان‌پزشکان، روانشناسان و مشاوران از فقدان پوشش بیمه‌ای موثر برای بسیاری از خدمات مشاوره و روان‌درمانی گلایه دارند. کم‌محل‌ی بیمه‌ها برای پوشش خدمات روان‌درمانی موجب شده است که بازار کار نیروهای ارائه‌دهنده خدمات مشاوره و روان‌درمانی نیز در حد مطلوبی نباشد.

در حالی که در طی یک دهه اخیر، تلاش زیادی شده است تا فرهنگ مراجعه به روان‌پزشک، روانشناس و مشاور در جامعه نهادینه شود، اما فقدان پوشش بیمه‌ای موثر موجب شده است که بسیاری از این تلاش‌ها و فرهنگ‌سازی‌هایی نتیجه بماند. از سوی دیگر، افزایش قابل توجه اجاره‌بهای دفترها و مطب‌ها نیز باعث شده است که بسیاری از فارغ‌التحصیلان جوان نتوانند در دفتر خود به ارائه خدمات مشاوره و روان‌درمانی بپردازند. اگرچه در برخی مراکز دولتی، برخی خدمات محدود روان‌درمانی تحت پوشش بیمه قرار دارد، اما در مراکز خصوصی ارائه‌دهنده

خدمات مشاوره و روان‌درمانی، خبری از پوشش بیمه‌ای فراگیر وجود ندارد. بیشترین بار هزینه‌ها در این حوزه درمانی بر دوش مردم است. این مساله هم فشار مالی زیادی به مراجعان وارد می‌کند و هم بازار کار روان‌پزشکان، مشاوران و روانشناسان را هم تحت تاثیر قرار داده است.

اهمیت پوشش بیمه‌ای خدمات مشاوره و روان‌درمانی

کارشناسان نظام سلامت تاکید دارند که پوشش بیمه‌ای خدمات روان‌درمانی، در نهایت به نفع خود بیمه‌ها تمام می‌شود، زیرا با افزایش سلامت روانی جامعه، آمار بسیاری از بیماری‌های روان‌تنی، بستری و هزینه‌های نظام سلامت، کاهش پیدا خواهد کرد. سامان توکلی، روان‌پزشک و رئیس انجمن علمی روان‌درمانی ایران نیز در گفتگو با سید به همین

در طی یک دهه اخیر، تلاش زیادی شده است تا فرهنگ مراجعه به روان‌پزشک، روانشناس و مشاور در جامعه نهادینه شود، اما فقدان پوشش بیمه‌ای موثر موجب شده است که بسیاری از این فرهنگ‌سازی‌هایی نتیجه بماند. از سوی دیگر، افزایش قابل توجه اجاره‌بهای دفترها و مطب‌ها نیز باعث شده است که بسیاری از فارغ‌التحصیلان جوان نتوانند در دفتر خود به ارائه خدمات مشاوره و روان‌درمانی بپردازند

روان‌درمانی، خاطر نشان می‌کند: «روان‌درمانی هادر اغلب موارد در خارج از بیمارستان‌ها انجام می‌شود و هدفش این است که نیاز بیماران دچار اختلالات روانی خفیف تا متوسط برای مراجعه به بیمارستان یا خدمات بستری را کاهش دهد. محدود کردن پوشش بیمه‌ای خدمات روان‌درمانی به بیمارستان‌ها یکی از همان مواردی است که در نهایت موجب تحمیل بار اقتصادی بیشتر به نظام سلامت و بیمه‌ها خواهد شد.»

تبعات جبران‌ناپذیر فقدان پوشش بیمه‌ای خدمات مشاوره

بسیاری از مراکز ارائه‌دهنده خدمات مشاوره و روان‌درمانی از سازمان بهزیستی مجوز می‌گیرند. وحید قبادی دانا، رئیس سازمان بهزیستی کشور هم تاکید دارد: «خدمات روانشناسی نیازمند پوشش بیمه‌ای است و همه ما باید تلاش کنیم تا نظام بیمه خدمات روانشناسی و مشاوره در کشور شکل بگیرد.» او یادآوری می‌کند: «مبحث گرانی دسترسی به خدمات روانشناسی و مشاوره مورد توجه ماست. پوشش بیمه‌ای مناسب برای اقشار محروم جامعه می‌تواند راهگشای خوبی برای مدیریت هزینه‌ها و مراجعه به هنگام و موثر آنان به روانشناسان باشد. اهتمام این سازمان برای ایجاد عدالت در دسترسی تمام اقشار جامعه به خصوص دهک‌های پایین اجتماع به خدمات روانشناسی و مشاوره است.»

رئیس سازمان بهزیستی کشور با اشاره به اهمیت نقش روانشناسان و مشاوران در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، تاکید می‌کند: «در جامعه امروز و با توجه به شیوع اضطراب، افسردگی، اعتیاد، طلاق و بحران‌های فردی، مراجعه به روانشناسان اجتناب‌ناپذیر است.

ادامه در صفحه ۱۱

موضوع اشاره می‌کند و می‌گوید: «اگر از منظر اقتصادی به موضوع نگاه کنیم، پوشش بیمه‌ای خدمات روان‌درمانی می‌تواند هزینه‌های کلی نظام سلامت را کاهش دهد. تحقیقات مختلف نشان می‌دهند که بخش بزرگی از مراجعات طبی به اورژانس‌ها، تصویربرداری‌ها و مداخلات تشخیصی مکرر و حتی بستری‌ها، ناشی از مشکلات روانی و روان‌تنی است که باز مالی آن دیده نمی‌شود، در حالی که هزینه کردن برای درمان این اختلالات، می‌تواند جلوی هزینه‌های هنگفت دیگر را بگیرد.» او یادآور می‌شود: «همکاران ما به طور روزمره بیماران زیادی را می‌بینند که به دلیل مسایل اضطرابی چندین سال با علائم قلبی یا تنفسی به پزشکان متخصص و اورژانس مراجعه کرده‌اند و بارها بارها مداخلات تشخیصی مانند اکوکاردیوگرافی و مانند آن برای آنها انجام شده است. همچنین برخی بیماران دچار اختلال روده تحریک‌پذیر که سال‌ها به متخصصان گوارش مراجعه می‌کنند، وقتی به روان‌پزشک مراجعه می‌کنند، با پرونده‌ای می‌آیند که شامل حداقل چندین نوبت آندوسکوپی است؛ در حالی که مشکل اصلی آنها اختلال روانی یا مشکل روان‌تنی است. این‌ها همه هزینه‌هایی است که به نظام سلامت تحمیل می‌شود و تازه در کنار آن باید هزینه‌های ناشی از کاهش بهره‌وری شغلی و مرخصی‌های استعلاجی و امثال آن را هم اضافه کنید که به جامعه تحمیل می‌شود. در واقع، می‌خواهم بگویم که پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت روان و روان‌درمانی‌ها در نهایت برای خود بیمه‌ها نیز از نظر اقتصادی به صرفه است. در واقع، این هزینه را باید نوعی سرمایه‌گذاری برای ارتقای سلامت عمومی و کاهش هزینه‌های دیگر در نظر گرفت.» او با اشاره به مشکلات بیمه‌ای برای ارائه خدمات